

La població de Castalla, a la comarca de l'Alcoià, ha viscut recentment la catalogació del sorprenent fons bibliogràfic que existia en la casa de Francesc Rico, últim representant d'una saga familiar de Castalla, gran col·leccionista de llibres i documents que es remunten al segle XV.

De la saga dels Rico de Castalla, Francesc Rico va ser –diuen els qui coneixen bé la seua biografia - el fill més Joan Antoni Bellot, bibliotecari de Castalla, assegura que Francesc fou un membre “

Bellot considera que estem parlant d'un home

Francesc Rico, més conegut entre els íntims per Paco Rico, va rodar pel·lícules de 16 mm de totes les seues aventures, que després projectava en un saló de casa seua entre els amics. Entre els projectes que va prevore per al poble destaca un pla urbanístic amb carrers molt amples i bulevards amb arbres.

Per la seua part, Pere Leal, regidor de Patrimoni de l'Ajuntament de Castalla, que conegué Francesc Rico personalment, parla d'ell com d'una persona “ i de mentalitat i que generava admiració entre els seus contemporanis.

–diu Leal-

BIBLIÒFILS

FRANCESC RICO: L'AVENTURA D'UN BIBLIÒFIL

Pujada al Castell, Castalla.

La Biblioteca Rico de Castalla: Un llegat per als valencians

Amb la biblioteca d'este aventurer i bibliòfil, Castalla albergarà una de les biblioteques privades més importants del nostre territori. Rico va ser un enamorat dels llibres que va saber conservar la biblioteca familiar i ampliar-la amb importants edicions de llibres científics, una de les seues majors passions. La seua biblioteca conté nombrosos exemplars de biologia, zoologia, ciències naturals, geografia, matemàtiques, gravats francesos, làmines que reproduïxen animals exòtics. La seua passió per la naturalesa i per la botànica va materialitzar també amb els arbres i plantes que va cultivar al llarg de la seua vida en el seu jardí, on va arribar a arrecerar rèptils i curioses espècies de faisans i pollastres.

L'inventari dels llibres i de l'arxiu que Paco Rico anà arrellegant en vida ha comptat amb l'actuació directa de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques. Concretament va ser una historiadora de Monòver, Consol Payà Amat, qui se'n va encarregar. “I una vegada començada la faena d'inventari i catalogació, diu el bibliotecari de la localitat, tots quedàrem sorpresos pel gran tresor que teníem entre mans”.

Entre els tresors més estimats del llegat Rico, Pere Leal destaca el manuscrit sobre les revoltes de Nàpols en el segle XVII, del marquès d'Arcos. Una crònica contemporània dels fets. De l'arxiu històric dels Rico, es fa càrrec la Generalitat Valenciana.

La família Rico va ser sempre una família acomodada: notables, jutges o terratinents. Per això, han conservat un arxiu amb protocols notariais sobre la vida del poble, i de tota la comarca, que hui té una gran vàlua per a investigar la història local de l'Alcoià.

El seu palau, del segle XVII, amaga sorpreses com un laboratori artesanal de revelat de pel·lícules i una sala de projeccions amb una pantalla gegant i dos fileres de butaques, instal·lades en el primer pis de la casa.

Per la seua banda, l'Ajuntament de Castalla ha adquirit, a més del llegat bibliogràfic, la casa dels Rico, que ara voldrien rehabilitar amb la col·laboració de la Generalitat Valenciana per tal de crear una nova seu per a la biblioteca i l'arxiu municipals, enriquit amb el patrimoni de Francesc Rico.

L'Inventari desvela joies de la filosofia, la teologia, la història, la ciència, el dret i la literatura

Manuscrits

Dels 49 manuscrits destaca el que narra la

Incunables

En són quatre, el

Inclou miniat en la pàgina inicial i inscripcions en la portadella. En la guarda es troba un ex-libris de Ginés Monllor com a propietari.

. Venècia. 1497. Conté capitulars adornades. Jaume Pérez de València, bisbe de Crisòpolis, . Missal llatí. València 1484 i un altre missal de 1485.

Obres impreses

XVI

La major part són obres teològiques, com

de Juan de Pineda, en 3 volums o un catecisme imprès a Venècia l'any 1586. També hi trobem en este segle joies de la literatura com l'obra cabdal de Jaume Roig,

, imprès a València per Joan d'Arcos, el 1561; així com obres filosòfiques, com la d'Erasmus de Rotterdam

, imprès a Basilea l'any 1527.

XVII

Abunden també en el XVII els llibres de teologia com de Pietro

Mobiliari que conté part de la biblioteca de Francesc Rico.

Detall de l'interior de la casa.

D.D Joanis De Ayllon Jaynez J.C. Utrariensis Illustrationes, sive Additiones...
Obra de 1692

Incunable finals S. XV

Saló de la casa dels Rico, un palau datat del Segle XVII.

Giacomo Bacci, 1651. Hi trobem també obres de medicina, de dret, com el

de Llorenç Mateu i Sanz, imprès l'any 1677 i obres de filosofia, on s'aprecia l'interès dels Rico per l'obra d'Aristòtil, de qui trobem diversos tractats.

Quant a documents d'història local, destaquen els següents tractats d'història valenciana:

, de Pere Antoni Beuter, l'any 1604.

, del mateix autor i en el mateix any.

(fins a la mort de Jaume I) de Francesc Diago, el 1613.

, de Gaspar Joan Esolano, 1611. Totes estes obres van ser impreses a València en la impremta de Pere P. Mey. Altres llegats històrics són:

de Marc Antoni Ortí. Imprès a València en casa de Joan Batiste Marçal, 1640. La

, 1692, elaborada per Antonio de Nebrija, en llatí, i alguns apunts d'història castellana com

de Diego Saavedra Fajardo, imprès a Anvers, 1658, en casa de Juan B. Verdussen.

XVIII

És en el llegat que pertany al S. XVIII quan comencem a trobar obres de ciències, probablement adquirides per Francesc Rico.

És el cas de la de Georges Louis Buffon, imprès a Madrid, en casa de la viuda

d'Ibarra, l'any 1789. Hi trobem també les següents obres:

, d'Antonio Montpalau, imprès per Miguel Escribano, a Madrid, 1783. de Tomás Vicent Tosca. Imprés a Madrid per Antonio Martín el 1727.

, de Jacques Cristophe Valmont-Bomare, imprès a Lió en les premses de Bryset Freres, el 1791.

d'Andrés Piquer. A València, per Paqual García, 1745.

Pel que fa a la literatura i a la filologia, els Rico van ser uns grans col·leccionistes de gramàtiques. Hi trobem cinc exemplars de la

de la RAE (2a impressió), impresa a Madrid per Ibarra, l'any 1772, però també dos exemplars de la 4a edició augmentada i corregida de 1796 i un altre de la 5a edició.

Hi destaquen les següents edicions:

, d'Antonio de Nebrija, en llatí, imprès el 1730.

de Miguel de Cervantes. Imprés a Madrid per la viuda de Fernández el 1772.

i de Cervantes. A València, per Salvador Fauli, 1797. de Jaume Febrer. València, per la Impremta del Diari, 1796.

de Lluís Galiana. València, per Benet Monfort, 1768.

de Francisco de Quevedo. Madrid, impresa per Alonso de Padilla, l'any 1729. Continua la presència d'obres filosòfiques com les

de Marc Tul·li Ciceró, imprès per Manuel Ibarra, el 1754, la

Libre d'Hores S. XVII

de Joan Lluís Vives, a València, Impremta del Diari, 1791; o la

de Gregori Mayans, en 2 volums, imprès a Madrid, per Antonio de Sancha, en els anys 1777-78. Obres històriques com l'

de Francisco de Moncada, a Madrid, per Antonio de Sancha, l'any 1777. Llegat de notarians com els

de Carles Ros, a València, imprès pels De Orga, l'any 1773, religiosos com la

de Francesc Vidal i Micó, en casa de Josep Esteván, a València, 1735.

XIX

Hi trobem diversos assaigs sobre les revolucions socials a França. Entre les obres destaquen la de Gabet, la

impresa a Barcelona, per J. Tauló, 1839. El realisme rus també hi apareix amb un volum de Lev Tolstoi

, imprès a València per Pasqual Aguilar, l'any 1889.

Com a llegat filològic destaca el

de Josep Escrig (3a edició corregida i augmentada per Constatí Llombart), a València, en l'impremta de Pasqual Aguilar, el 1886; i la , en castellà, d'Antonio Nebrija, impresa a València, per Mallén, el 1835.

En temes religiosos l'obra del francès Chateaubriand,

, impresa a París, Le Normant, l'any 1809, i els volums I, III i IV de les obres de santa Teresa de Jesús, impreses a Barcelona, per Pablo Riera, entre 1851 i 1852. En filosofia, trobem els de Joan Lluís Vives, imprès a València, per S. Fauli, el 1807.

XX

Encara que hi ha poques edicions de gran valor bibliòfil, destaquen els llibres tècnics de fotografia i disciplines semblants.

Altres fons

A més dels llibres, hi ha diverses publicacions periòdiques, material cartogràfic interessant, com un mapa d'Espanya i Portugal de Francisco Coello, datat l'any 1862, i un plànol realitzat per G. Osler del teatre de la guerra entre França i Prússia del segle XX. Hi trobem també material gràfic, sobretot religiós (estampes) i il·lustracions trobades dins de diversos llibres. La biblioteca es completa amb protocols notarians, documentació i correspondència.